

Postojeći porezni sustav u Hrvatskoj je izvozno orijentiran. O tome se u javnosti nedovoljno govori. U tom su smislu u pravu djelatnici iz turističke djelatnosti kada zahtijevaju smanjenje PDV-a u turizmu. Ipak nisu turistički djelatnici u pravu koliko tvrde jer ukoliko PDV identificiramo s turističkom rentom (komparativna prirodna prednost – Lijepa naša je najljepša!). Kako bi se identificirala veličina turističke rente potrebna su istraživanja koja valja tek učiniti. Općenito pitanje rente je u hrvatskoj znanosti i politici potpuno marginalizirano.

Komparativna analiza porezne strukture (vidi Santini, Ekonomija/Economics godina 25. Broj 1.) jasno pokazuje kako je hrvatski gospodarski sustav, polazeći od standardne klasifikacije poreza, odlučno naslonjen na poreze na potrošnju. Niti jedna članica eurozone nema usporedivu poreznu strukturu našoj. Iako će se mnogi iznenaditi to je dobra vijest. Hrvatski porezni sustav je naglašeno u funkciji izvoznog gospodarstva. U tom je smislu potrebno naglasiti kako porezni sustav značajno doprinosi održanju postojećeg tečajnog režima. Posljednja porezna reforma je dodatno u funkciji izvoza. Pri tome valja reći kako nije moguće dinamizirati izvoznu orijentaciju jedino poreznim sustavom. Elementi entropije koji djeluju na visinu kamatnih stopa u velikoj mjeri poništavaju pozitivne učinke izvozno orijentiranog poreznog sustava.

Općenito se može reći kako zemlje koje ostvaruju deficit robne razmjene s inozemstvom imaju veće porezne prihode poreza na potrošnju nego upravo zbog deficita kako sam pokazao u knjizi: „DOBITNICI I GUBITNICI“.

Imajući u vidu dinamiziranje gospodarskog rasta nužno je daljnje smanjenje izravnih poreza na rad i kapital i zadržavanje postojeće porezne presije na potrošnju. To je suština narednih izmjena poreznog sustava. Ukoliko se prihvati navedeni pristup možemo reći kako će porezni sustav u najvećoj mogućoj mjeri podržati uvođenje eura.

Ipak samo to neće biti dovoljno. Da bi se učinkovito podržalo uvođenje eura poreznim sustavom bit će potrebno smanjiti ukupnu poreznu presiju. To je vrlo složen zadatak. Naime, veličina javnog duga i dosadašnji kronični proračunski deficiti posljedica su institucionalno utvrđenih prava proračunskih korisnika. Drugim riječima, teško je govoriti o značajnijem smanjenju porezne presije ukoliko izostanu najavljene reforme glede rashodne strane proračuna. Tako pitanje mirovinske i zdravstvene reforme (ne peglanja!) postaje pitanje svih pitanja.

Prošlogodišnje uravnoteženje proračuna (ostvaren je mali suficit) značajna je podrška monetarnoj i kreditnoj politici. Postojeću politiku proračunskog suficita valja nastaviti, jer samo ta i takva politika predstavlja istinsko budžetsko ograničenje.

Posebno valja u procesu daljnje optimalizacije imati u vidu socijalni aspekt poreznog sustava. U tom je smislu nužno voditi politiku smanjenja porezne presije plaća. Kada je riječ o malim plaćama, većina je takvih u Lijepoj našoj, tada je to potrebno učiniti povećanjem neoporezivog dijela dohotka. Kada je pak riječ o većim plaćama tada se to treba realizirati smanjenjem marginalnih poreznih stopa. Pri tome, treba biti sasvim jasan da nema ubrzanja rasta gospodarstva bez pameti ma koliko mi šutjeli o tome. I na kraju, lavina koja se zove blokirani građani, pored onih čiji je standard ispod razine granice siromaštva mogli bi ostati socijalna bomba koja bi mogla umjesto reforme donijeti anarhiju.